

242. Nagytalaj, Nándori rét

(Vas megye) Kk

A település DK-i határában, a Hervadtfa falurész és a Nagytalaj-patak között, a patak D-i oldalán, annak kanyarulatában, a Hévíz és Szombathely közötti 400 kV-os nagyfeszültségű vezeték nyomvonalán végzett terepbejárás során lokalizáltuk a lelőhelyet (23. lh.). A meredek oldalú, kisebb-nagyobb dombokkal tagolt terület szántó, Hervadtfa felől a patak irányába haladva a lejtősebb domboldalakon több helyen téglatöredékeket, mész- és homokkődarabokat találtunk. A patakhoz közeli részen késő középkori kerámiatöredékeket gyűjtöttünk.

SKRIBA PÉTER

243. Nagyvázsony. Kinizsi-vár

(Veszprém megye) Kk, Kú

2006-ban régészeti feltárást végeztünk a 2005. évi őszi kutatás folytatásaként a lakótornyot D-ről és Ny-ről övező falszorosban, ezenkívül az É-i palotaszárnyban kutattuk az egykori istálló termét. A Ny-i falszorosban egy részben beomlott tanúfal elbontása után nagyobb felületen rábontottunk az egykor itt állt torony megmaradt falcsont-darabjára. Innen késő középkori dísz- és konyhai kerámia, valamint egy diszes ruhatú került elő. A kerámia közül legérdekesebb az a kályhacsempe-töredék, amely jobbra néző, félprofilba fordult királyfejet ábrázol.

Az egyik vihar során megomlott metszefalból egy szürkére égetett, igen finoman iszapolt, korong alakú agyagnegatív töredéke került elő, amelynek egy másik darabját Éri István találta meg 1959-ben. A negatívon Jézus megkísértésének jelenetei láthatók, gót betűs evangéliumi szöveggel kísérve. A minta valószínűleg a 15. században készült egy középső Rajna-vidéki fazekasműhelyben, talán a nagyvázsonyi pálos kolostor számára. Az árkok visszatemetésekor szórványként került elő L. Matthäus salzburgi érsek 1521–39 között vert ezüst aprópénze.

Az egykori istálló területén nyitott szelvényben megtaláltuk a 15. századi várfal építési járósíntjét. A palota kiépítésekor a várfalat visszabontották és a terep lejtését a fal anyagának felhasználásával fekete agyagba döngölt terméskövekkel egyenlítették ki. E fekete agyagréteg felett sárgásbarna kavicsos agyag terül el; amelyből egy rézvödör, II. Lajos 1516–1526 között Csehországban vert bronz aprópénze és késő középkori-kora újkori konyhai kerámia került elő. Az igen vegyes leletanyag miatt az érem alapján is csak annyit mondhatunk, hogy ez a planírozási réteg legkorábban II. Lajos korában keletkezett.

A K-i metszefalnál egy 40 cm átmérőjű, betöltött négyszögletes cölöplyukat figyeltünk meg. A cölöplyuk átvágta a sárgásbarna, kavicsos, planírozási agyagréteget, valószínűleg a kora újkori istálló tartószerkezetének része volt. Az újkorba a tartószerkezet elbontása és cölöplyuk betömése után az istálló K-i harmadát kes-

keny É-D-i irányú fallal választották le a terem többi részéről.

A vár többi részén történő kutatáshoz feltétlenül szükséges volt a terület megtisztítására. A torony földszintjén, a vár területén szétszórva és a barbakán K-i előterében feküdt a faragott kőanyag. Ezt egy favázis kőtárépületbe polcokon helyeztük el és rendeztük. Az ásás során előkerült érmeiket Tóth Csaba régész, a Magyar Nemzeti Múzeum Éremtárának munkatársa határozta meg. A vár történetének írott forrásait legutóbb Horváth Richárd történész foglalta össze megjelenés alatt álló doktori disszertációjában.

Konzulens: Éri István és Buzás Gergely.

Munkatárs: Albert Tamás építész.

KOPPÁNY ANDRÁS – THÚRY LÁSZLÓ

244. Napkor, Sényői út 118.

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) U

2006. július 30-án helyszíni szemlét végeztem az ingatlanon. A belső kertben lévő kis háton találtam nagyobb, pelyvás soványítású neolitik edénytöredékeket. A lelőhely valószínűleg végighúzódik a Sényői út páros oldalán fekvő, közelítőleg É-D-i irányú „dombvonulat” valamennyi részén. Talaja világosbarna, néhol sárga nyírségi homok. A cserepeket a felszínről gyűjtöttem.

MESTER ANDREA

245. Nemesbőd határa

(Vas megye) R, B, Ró, N, A, Á, Kk, Kú, Ú

2006. február-márciusban terepbejárást végeztünk a 86. sz. főút új nyomvonalán. A Nemesbőd közigazgatási területére eső szakaszon négy új régészeti lelőhelyet azonosítottunk, és további két már korábban is ismert lelőhelyre vonatkozóan jutottunk új adatokhoz.

Általúton-kívül-dűlő: A már korábban is ismert lelőhely az ún. Általúttól K-re, Nemesbőd és Vép közigazgatási határán található. A lelőhelyen 1971-ben római hamvasztásos sírt tártak fel, 2003-ban pedig viszonylag nagy területen római és középkori kerámiaanyagot gyűjtöttek. Terepbejárásunk során az észlelést nehezítették a korábbi időszak száraz klímája és viharai következtében előállt homokfúvások, amelyek helyenként vastagon betertették a felületet. Mindezek ellenére a területen nagy számban találtunk római kori és késő középkori-kora újkori kerámiatöredékeket. A római anyag zömét szürke házikerámia erősen kopott töredékei teszik ki. A felszíni telepnyom határait a terepbejárás eredményeképp sikerült némileg módosítani. Déli irányban – már Vép közigazgatási területén – egészen az ún. fertőzőanyag-tárolóig kerültek elő leletek, ezen a részen kizárólag késő középkori edénytöredékek. Vép és Nemesbőd határa mentén mintegy 50–70 m szélességben vastagon borította a szélfúttá homok a felszínt, ezért abban a sávban nem találtunk semmit, de a homok borította sávtól D-re újra találtunk cserép-